

Overdenking 13 oktober 2024

‘Wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwig leven’

Die vraag tekent, denk ik, de kern van onze zoektocht
naar het antwoord op de vraag waartoe we op aarde zijn,
de zoektocht naar onze bestemming.

In die zin staat de man die deze vraag stelt
voor ons allemaal, ook vandaag.

Want wat is dat eigenlijk, ‘eeuwig leven’ ?

Dat woord drukt niet allereerst de eindeloosheid van dagen uit.

Het is veeleer het leven dat de kern van ons bestaan uitmaakt,
onze verbondenheid met de Eeuwige weergeeft,
en in dat licht onze verbondenheid met elkaar en met alles wat leeft,
Het is het goede leven dat ons doet uitstijgen boven plaats en tijd,
en in die zin tijdloos en eindeloos is.

Het is het leven dat ons uittilt boven onszelf,
en het zo ‘hemels’ maakt,
hier en nu en aan de andere zijde van de dood.

De man die Jezus deze vraag voorlegt

is dus oprecht op zoek naar God en zijn rijk.

Hij staat dan ook aandachtig te luisteren op de prent van Rembrandt
die op uw orde van dienst is afgebeeld.

Naast Jezus de vierde van links, de man met het keppeltje.

Dat hij zich inzet blijkt ook uit het feit

dat hij de geboden van kindsbeen af zorgvuldig onderhoudt.

Die inzet raakt Jezus.

Dat is te zien in zijn liefdevolle blik
en dat klinkt door in zijn woorden:

Eén ding ontbreekt u:

De man is er dichtbij dus.

En dan klinkt het advies:

‘Ga naar huis, verkoop alles wat u hebt’.

De man slaat dicht!

Zijn bezit loslaten. Dat kan hij niet..

Waarom vraagt Jezus hem dat dan?

Waarom is dat loslaten goed?’

Geld en goed bezitten kan immers ook rust brengen,
omdat je je niet bezig hoeft te houden
met de vraag hoe je rondkomt.
Weinig geld hebben en daardoor voortdurend op zoek zijn
naar oplossingen om te overleven,
kan je blik sterk vernauwen en je zo ongelukkig maken.
Gaat het niet veeleer om de manier waarop je met bezit omgaat,
in het groot en in het klein?
Als die man nu eens al lang al een flink deel van zijn geld inzet
voor de hulp aan andere mensen?
Dan geeft hij de zorg voor zijn naaste toch goed vorm?
Zo zijn in onze tijd veel eigenaren van grote multinationals
toch ook grote filantropen?

Het is allemaal waar, en toch zegt Jezus dit niet zomaar.
Want de aandacht voor geld en goed,
en zelfs de zorg die iemand daarmee aan anderen geeft
ze doen iets met iemand.
Bezit geeft iemand niet alleen een positie,
het geeft hem of haar ook veel invloed en macht.
Soms onevenredig veel macht,
Macht waarmee men anderen soms bewust afhankelijk maakt.
En daarmee kunnen we – met al onze goede bedoelingen-
ook schade berokkenen aan onze medemens.
Ik denk dat Jezus daarom aan de uitnodiging om alles te verkopen
toevoegt: ‘en geef het geld aan de armen’!
Want dan kan een arme zelfstandig een eigen toekomst opbouwen
en eigen beslissingen nemen
in plaats van afhankelijk te zijn van de goedheid van anderen.

Maar misschien schaadt de rijke wel het meest zichzelf,
want het beheren van veel bezit kost tijd.
Het eist vaak de volle aandacht op.
Dat kan onze aandacht weghalen
bij wat ons bestaan zin en betekenis geeft,
bij wat er echt toe doet in ons leven.
Het zet ons dan gevangen,
zelfs als we er goede dingen mee doen.

Met het streven naar het behoud van veel bezit
kunnen we het besef verliezen
dat niet alleen de wereld óns nodig heeft,
maar dat ook wij de wereld nodig hebben.
Wij mensen leven immers in wéderzijdse afhankelijkheid van elkaar.
Open staan voor wat anderen ons te bieden hebben,
ontvankelijk zijn voor wat ons geschonken wordt,
ons hart openen voor anderen en voor onze God,
het is zoveel moeilijker
als we alles zelf in de hand willen hebben.
Jezus zegt dan ook tegen de man:

 ‘Laat de zorg voor al dat bezit maar los,
 Geef jezelf ruimte,
 Dan bezit je een schat in de hemel,
Ofwel: Dan gaat je hart open voor de wijsheid,
 Dan sta je open voor wat ons dagelijks doen overstijgt’

De schrijver van het boek wijsheid verwoordt dat prachtig:
 ik heb gesmeekt, en mij werd een wijze geest geschonken.
 Ik verkoos wijsheid boven scepters en tronen,
 rijkdom viel bij haar in het niet.
 Ze was voor mij onvergelijkbaar met de kostbaarste edelsteen;
 Ik beminde haar meer dan gezondheid en schoonheid,
 Tegelijk met haar ontving ik alle andere goede dingen’.
Hij beseft tot in het diepst van zijn ziel
dat ontvankelijkheid ons wijsheid brengt,
en wijsheid geluk en verbondenheid, voldoening betekenis, zin.
Voor hem is dat die schat in de hemel.
Wie met lege handen durft te staan,
is in staat om te ontvangen, van mensen en van God.

Dat vraagt van ons wel om te durven leven met onzekerheden
praktisch en emotioneel
Het vraagt erom je te laten kennen, ook in je zwakheden en grenzen.
Daar is moed voor nodig, zeker in onze verhardende samenleving,
die van ons vraagt om succesvol te zijn
en waarin weinig ruimte is voor mislukking en kwetsbaarheid
we leven in een samenleving die ons juist verleid om ons te pantseren.

Jezus zegt daarom niet voor niets dat het moeilijk is
om het koninkrijk van God binnen te gaan.

Maar hij stelt ons ook gerust:

Als wij hem volgen en daarbij loslaten wie of wat ons daarbij tegen houdt
zullen wij het honderdvoudige ontvangen:

broers en zusters, moeders en kinderen, huizen en akkers,

Hij is ook eerlijk: het gaat niet vanzelf, zegt hij.

heftig gezegd kost het 'vervolging',

dat was in de tijd van de eerste christenen ook aan de orde.

milder gezegd: je kunt tegenstand en onbegrip, verwachten.

Maar we mogen vertrouwen dat God ons zal dragen,

dat we elkaar zullen dragen, als we open staan voor elkaar en voor God

Uiteindelijk brengt die weg diepe vreugde,

de vreugde van Gods rijk, het leven dat ons uittilt boven onszelf,

het 'eeuwige leven'

Mogen we daar samen naar toe groeien, moge het zo zijn.